

Liedon kunnan perusopetuksen opetussuunnitelma:

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus vuosiluokilla 7-9

Sisällys

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus	2
Oppimäärän erityinen tehtävä.....	3
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9.....	4
Suomi toisena kielenä -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet	6
Yleisesti huomioitavaa S2-oppilaan opetuksessa	7
Vuosiluokkaistetut sisältöalueet 7-9.....	9
7. luokka.....	9
8. luokka	11
9. luokka.....	14
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärän arviointikriteerit 9. vuosiluokan päätteeksi.....	17

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää.

Suomi toisena kielenä -opetuksen tulee tukea oppilaan kasvamista sekä suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön että oppilaan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi. Kodin ja koulun välisessä yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kulttuuritausta ja kokemukset koulujärjestelmästä. Huoltajat tutustutetaan suomalaiseen koulujärjestelmään, koulun toiminta-ajatukseen, opetussuunnitelmaan, arviointiin, opetusmenetelmiin sekä oppilaan oppimissuunnitelmaan. Oppilaan ja hänen huoltajiensa tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, kielistä ja kulttuureista hyödynnetään opetuksessa.

Koulu yhteisössä vahvistetaan mahdollisuuksien mukaan eri kieli- ja kulttuuriryhmiä tulevien oppilaiden oman kulttuuri-identiteetin kehittymistä huomioimalla oppilaiden omia juhlia ja kulttuuriperinteitä. Koulun yhteisissä tilaisuuksissa ja opetustilanteissa pidetään esillä eri kieliä ja suhtaudutaan arvostavasti kulttuurien eri tapoihin. Koulu yhteisössä käydään aktiivista vuoropuhelua eri kulttuuritaustoista tulevien oppilaiden huoltajien kanssa. Tarvittaessa yhteisissä palavereissa käytetään tulkkia apuna.

Huoltajille kerrotaan oman kielen oppimisen tärkeydestä, koska lapsen tunne- ja ajattelutaidot kehittyvät erityisesti lapsen omalla äidinkielellä. Korostetaan, että huoltajien on tärkeä käyttää kotona omaa äidinkieltään lapsen kanssa kommunikoidessaan. Huoltajilla on mahdollisuus anoa opetuksen järjestäjältä oman kotikielen opetuksen järjestämistä. Kotikielen opetusta tarjotaan resurssien mukaan.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti¹. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötillanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja

tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista². Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta³. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkieltensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei vielä anna edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai
- oppilaan suomen kielen taito ei vielä anna edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Vuosiluokilla 7–9 opetuksen erityisenä tehtävänä on vakiinnuttaa ja monipuolistaa suomen kielen taitoa, oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Kehitetään kielellisiä valmiuksia jatko-opintoja, yhteiskuntaa ja työelämää varten. Kirjallisuuden opetuksessa kannustetaan monipuoliseen, elämykselliseen ja erittelevään lukemiseen.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa	S1	L1, L2, L4
T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja	S1	L2, L4, L5
T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen	S1	L2
Tekstien tulkitseminen		
T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättämään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella	S2	L1, L2, L4
T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä	S2	L1, L2, L4
Tekstien tuottaminen		
T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä	S3	L1, L2, L4
T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa	S3	L2, L3
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	L4
T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin	S4	L2

T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta	S4	L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta	S5	L1, L2, L7
T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla	S5	L1, L4, L6
T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä	S5	L1, L5, L6

Suomi toisena kielenä -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmistettujen puhe-esitysten pitämistä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

S3 Tekstien tuottaminen: Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyyllilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Yleisesti huomioitavaa S2-oppilaan opetuksessa

S2-oppilaiden opetukseen vaikuttaa ratkaisevasti se, missä vaiheessa koulupolkuun oppilas on tullut suomenkieliseen perusopetukseen. Jos oppilas on opiskellut suomenkielisessä perusopetuksessa **alle kuusi vuotta**, hän on oikeutettu **erilliseen S2-opetukseen**. Muutoin hän opiskelee **osana suomenkielisten ryhmää** kuitenkin niin, että **hänen opetuksensa suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan S2-oppimäärän kriteerien mukaan**. S2-oppilaan oppimäärää koskevista valinnoista ja niihin vaikuttavista tekijöistä on ohjeistettu tarkemmin edellä olevassa luvussa *Oppimäärän erityinen tehtävä*.

S2-oppilaan opetuksessa keskeistä on ymmärtää, että **suomi on** oppilaalle samaan aikaan **oppimisen kohde ja väline**. Siksi oppilaan tulee saada valmiuksia **kehittää** pintasujuvaa **arkikielitaitoaan kohti opiskelukielen ja eri tiedonalojen kielen ymmärtämistä ja käyttämistä sekä sanaston että rakenteen osalta**. Tämä tulee huomioida kaikissa oppiaineissa, ei vain suomen kielen opetuksessa. Koska suomi ei ole S2-oppilaan äidinkieli, suomen kielen ymmärtämisen ja käytön kannalta keskeisten kielenainesten oppimista on tuettava luontevana osana kaikkea S2-opetusta.

S2-oppilas **tarvitsee** suomen kielen opetuksessa **erilaiset välineet** kielitaitonsa rakentamiseen. Esimerkiksi sanojen löytäminen sanakirjasta edellyttää taivutetun muodon purkamista perusmuotoon, jolloin S2-oppilaan tulee hallita riittävän hyvin suomen kielen verbi- ja nimityypit, nominien ja verbien astevaihtelu sekä sanavartalo erottaen siitä sijapäätteet ja liitepartikkelit. Ymmärretyksi tulemisen ja ymmärtämisen esteitä voidaan ehkäistä kertomalla, että suomen kielessä erityisesti äänneen kesto vaikuttaa merkitykseen. Etenkin kesken perusopetuksen saapuneelle S2-

oppilaalle on haastavaa kuulla ja tuottaa itse kaksoiskonsonantteja, pitkiä vokaaleja, diftongeja sekä noudattaa suomenmukaista sana- ja lausepainoa.

Kielitaito ei kehity suoraviivaisesti vaan etenee portaittain. S2-oppilaan **kielitaitoprofiili** kielitaidon eri osa-alueiden kesken saattaa olla hyvin **epätasainen** ja kielitaito kehittyy pikemminkin yleisesti käytetyistä sanoista ja rakenteista kohti harvinaisempia kuin helpoista kielenaineksista kohti vaikeampia.

Suomessa asumisensa ja aiemman koulunkäyntitaustansa vuoksi S2-oppilaat ovat kielitaitotasoltaan ja oppimisvalmiuksiltaan **hyvin heterogeeninen ryhmä**. Osalla S2-oppilaista on myös oppimisen tai oppilashuollollisen tuen tarve, joka ei johdu puutteellisesta suomen kielen taidosta.

Vuosiluokkaistetut sisältöalueet 7–9. luokka

7. luokka

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Oppilas harjoittelee taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoi omaa ja muiden viestintää. Koulun tilanteissa oppilas harjoittelee varsinkin opetuspuheen ja muiden puhuttujen tekstien ymmärtämistä.

Oppilas harjoittelee kuuntelemisen ja puhumisen taitoja muodollisissa ja epämuodollisissa tilanteissa. Hän tutustuu mielipiteen ilmaisemiseen sekä sen vahvistamiseen ja pehmentämiseen. Hän opettelee tiivistämistä, perustelua ja selostamista.

Oppilas harjoittelee eri viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja omaksuu niitä (esimerkiksi sopivaa sanastoa, fraaseja ja ilmauksia) osaksi omaa kielenkäyttöä. Hän harjoittelee myös kriittistä suhtautumista erilaisiin teksteihin.

Oppilas tutustuu teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla.

Oppilas harjoittelee erilaisia puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisun vahvistamisessa, ja erilaisissa opetustilanteissa hyödynnetään draaman keinoja ilmaisun harjoittelemisessa.

Oppilas harjoittelee valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Hän valmistelee itsenäisesti ja esittää itseään kiinnostavasta aiheesta tekemänsä esityksen havaintovälineitä käyttäen. Oppilaan itsenäistä toimimista tuetaan esimerkiksi tarjoamalla malleja tai apukysymyksiä, joiden pohjalta oman esityksen voi rakentaa.

Oppilas harjoittelee arvioimaan omia vuorovaikutustaitojaan ja viestintätapojaan ja havaitsemaan palautteen avulla niiden kehittämiskohteita.

S2 Tekstin tulkitseminen

Oppilas laajentaa eri tiedonalojen ja kaunokirjallisuuden ymmärtämisen sanavarastoaan ja harjoittelee tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tekstien tunnistamista oppiaineiden tekstien, mediatekstien ja kaunokirjallisuuden parissa. Hänen lukutaitonsa kehittymistä tuetaan. Hän pohtii tekstien tavoitteita, tarkoituksia ja kohderyhmiä ja harjoittelee tekstien tulkintaa.

Oppilas harjoittelee suomenkielisen kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden lukemista ja ymmärtämistä sekä oppii tekstien tulkintaan liittyvien käsitteiden (esimerkiksi kaunokirjallisuuden termien) käyttöä. Oppilas tutustuu fiktion ja faktan eroihin.

Oppilas tutustuu tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioi niiden luotettavuutta ja harjoittelee pääasioiden ja merkityssuhteiden löytämistä.

S3 Tekstin tuottaminen

Oppilas kehittää taitojaan yhtenäisen ja selkeän tekstin tuottamisessa sekä kirjoitetun yleiskielen säännöissä. Oppilas oppii käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa ja kertaa oikeakielisyyssasioista ison ja pienen alkukirjaimen käytön, yhdyssanat ja välimerkit sekä suoran ja epäsuoran esityksen merkitsemisen.

Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien tuottamista vaiheittain ja antaa ja vastaanottaa palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa sekä muokkaa tekstiään saamansa palautteen perusteella. Tekstien tuottamista harjoitellaan eri välinein.

Oppilas opiskelee kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja pohtiville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja mahdollisuuksien mukaan hyödyntää tätä tietoa tuottaessaan omia tekstejä.

Oppilas vahvistaa ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmottaa kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, sivulauseetyypit, lauseke) ja harjoittelee asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä tutustuu viittaussuhteiden ilmaisemiseen. Oppilas tutustuu verbien nominaalimuotoihin ja tunnistaa niitä oppikirja- ja tietoteksteistä.

Oppilas harjoittelee tunnistamaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja sekä harjoittelee niiden käyttöä omista teksteistä.

Oppilas tutustuu sanastoon liittyviin rekisteri- ja tyylipiirteisiin ja harjoittelee käyttämään kuhunkin tekstiin sopivia ilmaisutapoja.

Oppilas harjoittelee tiivistämistä ja lähteiden käyttöä sekä erilaisia muistiinpanotapoja (esimerkiksi ajatuskartta).

Oppilas oppii tekijänoikeuksista ja noudattaa niitä omia tekstejä tuottaessaan sekä harjoittelee sitä, miten verkossa tulee toimia eettisesti ja turvallisesti yksityisyyttä kunnioittaen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Oppilas tutkii tekstejä ja opettelee käyttämään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Hän havainnoi kielen säännönmukaisuuksia (esimerkiksi nomini- ja verbityyppien ja analogioiden avulla).

Oppilas tekee havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyliille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.

Oppilas tutustuu kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten teatteriin, puhe- ja mediakulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Oppilas tutustuu paikalliseen kulttuuritarjontaan ja vertailee suomea itselleen tuttuihin kieliin.

Oppilaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vahvistetaan ja tarjotaan mahdollisuutta kotikansainvälisyyden (esimerkiksi juhlapäivät, tavat yms.) esittelemiseen.

Oppilas tutustuu kirjallisuuden päälajeihin (proosa, lyriikka ja draama) sekä eri kirjallisuuden lajien keskeisiin käsitteisiin.

Oppilas lukee ikätasoista kaunokirjallisuutta kolme teosta lukuvuodessa sekä oppii myös tietokirjallisuuden lukemista.

Oppilasta opastetaan ja kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen ja tehdään aktiivisesti yhteistyötä kirjaston kanssa esimerkiksi sopivan kaunokirjallisuuden ja selkokielen kaunokirjallisuuden löytämiseksi.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Oppilas harjoittelee saadun palautteen avulla havaitsemaan omia kehittämiskohteitaan ja vahvoja osaamisalueitaan suomen kielen käyttäjänä sekä harjoittelee oppimistavoitteiden asettamista itselleen.

Oppilas tutustuu eri tiedonalojen tapoihin käyttää kieltä ja harjoittelee tekstien lukemisen, kirjoittamisen puhumisen ja kuuntelemisen taitoja niissä. Hän tutustuu erilaisiin oppimistyyliin ja opiskelustrategioihin, kuten luku- ja kysymystekniikoihin sekä muistiinpanojen tekoon, ja harjoittelee sopivan lukutavan valitsemista eri tekstilajeihin.

Oppilas kehittää tiedonhankintataitojaan tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen ja hyödyntää osaamistaan kieliä opiskelussa esimerkiksi sanaston avulla.

8. luokka

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Oppilas harjoittelee taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoi omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Koulun tilanteissa pääpaino on opetuspuheen ja muiden koulun tekstien ymmärtämisessä.

Oppilas harjoittelee kuuntelemisen ja puhumisen taitoja muodollisissa ja epämuodollisissa tilanteissa. Hän opettelee mielipiteen ilmaisemista ja perustelua ja sekä ilmaisun vahvistamista ja pehmentämistä. Hän opettelee tiivistämistä, perustelua ja selostamista sekä toisen puheeseen viittaamista. Oppilas tutustuu modaalisuuteen.

Oppilas tutustuu vaikuttamisen keinoihin esimerkiksi väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa ja voi osallistua keskustelu- ja väittelyharjoituksiin.

Oppilas opettelee tekemään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksuu niitä (kuten sopivaa sanastoa, fraaseja ja ilmauksia) osaksi omaa kielenkäyttöä.

Oppilas harjoittelee erilaisia puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisun vahvistamisessa.

Oppilas harjoittelee valmistettujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista ja esittelee lukemansa kokonaisteoksen. Oppilaan itsenäistä toimintaa tuetaan esimerkiksi tarjoamalla malleja tai apukysymyksiä, joiden pohjalta oman esityksen voi rakentaa.

Oppilas harjoittelee arvioimaan omia vuorovaikutustaitojaan ja viestintätapojaan ja havaitsemaan palautteen avulla niiden kehittämiskohteita.

S2 Tekstin tulkitseminen

Oppilas harjoittelee tekstien tunnistamisen ja tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä kuten esimerkiksi kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä.

Oppilas harjoittelee tekstin ymmärtämisen strategioita, ja hänen lukutaitonsa kehittymistä tuetaan. Oppilas laajentaa opiskelun ja yhteiskunnan kannalta olennaista sana- ja käsitevarastoa eri tekstilajeihin perehtymisen kautta.

Oppilas tutustuu erilaisiin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostutteluun sekä asenteiden ja affektiivisuuden ilmaistamiseen.

Oppilas harjoittelee havaitsemaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esittämään kriittisen lukijan kysymyksiä.

Oppilas jakaa lukukokemuksia ja harjoittelee refleктоimaan omaa elämää luetun avulla. Oppilas harjoittelee eläytyvää lukutapaa.

Oppilas harjoittelee kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja käsitteiden käyttöä (esimerkiksi aihe, juoni, kaunokirjallisuuden henkilöhahmot, kertojatyytit, miljö, teema).

Oppilas opettelee hakemaan tietoa erilaisista lähteistä ja harjoittelee tiedon luotettavuuden arviointia itsenäisesti.

S3 Tekstin tuottaminen

Oppilas kehittää tekstin tuottamisen taitojaan ja pyrkii tuottamaan selkeää ja yhtenäistä tekstiä olennaisimmat yleiskielen konventiot huomioiden.

Oppilas harjoittelee tuottamaan tekstiä vaiheittain, vastaanottaa palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa sekä muokkaa tekstiään saamansa palautteen perusteella. Hän tuottaa tekstiä eri välinein. Oppilas harjoittelee eritellyn palautteen antamista ohjeiden mukaan.

Oppilas opiskelee kertoville, kuvaaville, ohjaaville sekä pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja pyrkii hyödyntämään tätä tietoa tuottaessaan omia tekstejä.

Oppilas laajentaa ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä. Hän opettelee hahmottamaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (esimerkiksi erilaisia kappalerakenteita, pää- ja sivulauseita, lauseenjäsentiä, lauseketta), opettelee käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita ja tutustuu lauseiden jäsentämiseen. Oppilas tutustuu verbien nominaalimuotoihin ja tunnistaa niitä oppikirja- ja tietoteksteistä.

Oppilas tarkastelee erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja sekä verbien moduksia.

Oppilas tutkii sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja harjoittelee valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivia ilmaisutapoja.

Oppilas kehittää opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä.

Oppilas oppii lisää tekijänoikeuksista ja noudattaa niitä omia tekstejä tuottaessaan sekä pohtii omaa mediankäyttöään. Hän tutustuu lähteiden merkintään sekä opiskelee, miten verkossa tulee toimia eettisesti ja turvallisesti yksityisyyttä kunnioittaen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Oppilas havainnoi teksteissä kielen rakenteita, eri rekistereille ja tyyille tyypillisiä piirteitä ja kielellisten valintojen vaikutusta tekstin tyyliin ja sävyyn. Apuna voivat olla esimerkiksi nomini-, verbi- ja lausetyypit sekä analogiat.

Oppilas opettelee kuvailemaan ja pohtimaan tekstejä.

Oppilas tutustuu kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten elokuvaan, teatteriin, puhe- ja mediakulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin.

Oppilaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vahvistetaan ja tarjotaan mahdollisuutta kotikansainvälisyyden (esim. juhlapäivät, tavat) esittelemiseen.

Oppilas tutustuu kirjallisuuden päälajeihin ja joihinkin alalajeihin, kuten kauhu, dekkari ja scifi.

Oppilas lukee ikätasoista kaunokirjallisuutta vähintään kolme teosta lukuvuodessa.

Oppilasta opastetaan ja kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen ja tehdään yhteistyötä kirjaston kanssa esimerkiksi sopivan kaunokirjallisuuden ja selkokielisen kaunokirjallisuuden löytämiseksi.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Oppilas harjoittelee saadun palautteen avulla havaitsemaan omia kehittämiskohteitaan ja vahvoja osaamisalueitaan suomen kielen käyttäjänä sekä harjoittelee oppimistavoitteiden asettamista itselleen. Hän myös harjoittelee oman osaamisen jakamista ja oppii muilta.

Oppilas tutustuu eri tiedonalojen tapoihin käyttää kieltä ja kehittää tekstien lukemisen, kirjoittamisen puhumisen ja kuuntelemisen taitoja niissä. Hän tutustuu erilaisiin oppimistyyliin ja opiskelustrategioihin, kuten luku- ja kysymystekniikoihin sekä muistiinpanojen tekoon, ja harjoittelee sopivan lukutavan valitsemista eri tekstilajeihin.

Oppilas kehittää tiedonhankintataitojaan tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen ja hyödyntää osaamistaan kieliä opiskelussa esimerkiksi sanaston avulla. Hän harjoittelee oman työskentelyn suunnittelemista, jäsentämistä ja arviointia.

9. luokka

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Oppilas harjoittelee taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoi omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Hän opettelee mielipiteen ilmaisemista ja perustelua ja sekä ilmaisun vahvistamista ja pehmentämistä. Oppilas tutustuu modaalisuuteen.

Oppilas syventää taitoaan opetuspuheen, muiden koulun tekstien sekä median tekstien ymmärtämisessä. Hän vahvistaa taitojaan mielipiteen perustelussa, selostamisessa ja referoinnissa sekä modaalisuuden havainnoissa.

Oppilas harjoittelee kuuntelemisen ja puhumisen taitoja epämuodollisissa ja muodollisissa tilanteissa. Hän opettelee kyseisiä taitoja esimerkiksi ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisu- ja kokoustilanteissa.

Oppilas tekee havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksuu niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Oppilas käy seuraamassa teatteriesitystä ja tutustuu teatteriin taidemuotona sekä teatteri-ilmaisun keinoihin.

Oppilas harjoittelee erilaisia puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisun vahvistamisessa.

Oppilas harjoittelee valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista ja pitää puheen ohjeita ja malleja hyödyntämällä.

Oppilas harjoittelee arvioimaan omia vuorovaikutustaitojaan ja viestintätapojaan ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

S2 Tekstin tulkitseminen

Oppilas syventää tekstien tulkinnan taitoja ja parantaa sana- ja käsitevarastoaan lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Hän syventää tekstilajien tunnistamista (esimerkiksi kertova, kuvaava, kantaa ottava ja pohtiva teksti) ja harjoittelee tekstin piirteiden kuvaamista.

Oppilas lisää tietojaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistävistä teksteistä ja niiden ilmaisutavoista.

Oppilas pohtii tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja kehittää taitoaan kriittisen lukijan kysymysten tekemisessä sekä tekstien kriittisessä tulkinnassa. Hän tarkastelee erilaisten arvojen ja vaikuttamiskeinojen ilmenemistä teksteissä.

Oppilas reflektoi omaa elämää luetun avulla ja jakaa lukukokemuksia.

Oppilas lukee kaunokirjallisuutta ja tietotekstejä ja käyttää tarkoituksenmukaisia lukustrategioita.

Oppilas harjoittelee kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa ja analysoi kaunokirjallista tekstiä.

Oppilas syventää tietojaan tiedonhaun vaiheista sekä käyttää erilaisia tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta.

S3 Tekstin tuottaminen

Oppilas tuottaa eri välinein tekstejä eri muodoissaan ja tekstilajitietämystään hyödyntäen sekä muokkaa tekstiään saamansa palautteen perusteella.

Oppilas tekee kirjallisen työn suomalaisesta kirjallisuudesta tai tarvittaessa suomalaisesta selkokirjallisuudesta.

Oppilas syventää ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmottaa kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenjäsenet, lauseke) ja harjoittelee käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Hän havainnoi lauseenvastikkeiden ja sivulauseiden yhteyksiä sekä harjoittelee muodostamaan lauseenvastikkeita ja verbien nominaalimuotoja.

Oppilas tutkii sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja harjoittelee valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Oppilas kertaa ja syventää taitoaan selkeiden ja yhtenäisten tekstien tuottamisessa ja noudattaa oikeinkirjoituksen keskeisiä periaatteita suunnitellessaan, tuottaessaan ja muokatessaan omia tekstejä.

Oppilas vahvistaa opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä.

Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia omia tekstejä tuottaessaan, harjoittelee lähteiden merkintää sekä sitä, miten verkossa tulee toimia eettisesti ja turvallisesti yksityisyyttä kunnioittaen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Oppilas tuottaa tekstejä havainnoiden kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia, eri rekistereille ja tyyille tyypillisiä piirteitä ja kielellisten valintojen vaikutusta tekstin tyyliin ja sävyyn. Apuna voivat olla esimerkiksi nomini-, verbi- ja lausetyypit sekä analogiat.

Oppilas tutustuu Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehitykseen. Tässä yhteydessä hän tutustuu kielitasonsa mukaisesti kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin, suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin, sanaston kehitykseen, yleiskieleen, murteisiin ja slangeihin, kirjakielen kehityksen vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin.

Oppilas vertailee suomea muihin, esimerkiksi osaamiinsa, kieliin, ja tutustuu suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin.

Oppilas tutkii kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla.

Oppilas tutustuu kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhe- ja mediakulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin.

Oppilaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vahvistetaan ja tarjotaan mahdollisuutta kotikansainvälisyyden (esim. juhlapäivät, tavat) esittelemiseen.

Oppilaalle tarjotaan mahdollisuuksia osallistua teatteriesityksen seuraamiseen ja analysointiin.

Oppilas opiskelee suomalaista kirjallisuutta ja sen tärkeimpiä vaiheita ja tutustuu maailmankirjallisuuden keskeisiin tyylivirtauksiin. Hän tutustuu kirjallisuuden lajien keskeisiin käsitteisiin.

Oppilas lukee kaunokirjallisuutta vähintään kaksi teosta lukuvuodessa.

Oppilasta kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen ja tehdään yhteistyötä kirjaston kanssa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Oppilas opettelee tunnistamaan omia kehittämiskohteitaan ja vahvoja osaamisalueitaan suomen kielen käyttäjänä sekä harjoittelee oppimistavoitteiden asettamista itselleen. Hän myös jakaa omaa osaamistaan ja oppii muilta sekä hyödyntää kielitaitoaan opiskelussa.

Oppilas tunnistaa eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä ja kehittää tekstien lukemisen, kirjoittamisen, puhumisen ja kuuntelemisen taitoja niissä. Hän opettelee tunnistamaan ja vertailemaan erilaisia oppimistyyliä ja opiskelustrategioita, kuten luku- ja kysymystekniikoita sekä muistiinpanojen tekoa, ja harjoittelee sopivan lukutavan valitsemista eri tekstilajeihin.

Oppilas kehittää tiedonhankintataitojaan tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen ja hyödyntää osaamistaan kieliä opiskelussa esimerkiksi sanaston avulla. Hän harjoittelee oman työskentelyn suunnittelemista, jäsentämistä ja arviointia.

Suomi toisena kielenä -oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle
(arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa	S1	Vuorovaikutustaidot	Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa rakentavasti.
T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja	S1	Ymmärtämistaidot vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ymmärtää muodollisia puhetilanteita, opetuspuhetta ja mediaa.
T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen	S1	Esiintymistaidot	Oppilas osaa valmistella itsenäisesti esityksen ja osaa esiintyä ja ilmaista itseään tilanteen mukaisesti.
Tekstien tulkitseminen			
T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella	S2	Tekstilajitaidot tekstien tulkinnassa	Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti ja tunnistaa tekstilajeja. Oppilas osaa kuvailla kertovan, kuvaavan, ohjaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoitusperiä.

T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä	S2	Tekstien tulkinta	Oppilas osaa tehdä tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä.
Tekstien tuottaminen			
T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä	S3	Tekstilajitaidot tekstien tuottamisessa	Oppilas hyödyntää tekstien kirjallisessa ja suullisessa tuottamisessa tietoa kertovan, kuvaavan, ohjaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteistä.
T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa	S3	Kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas tuottaa ymmärrettäviä ja koherentteja tekstejä, tuntee pääosin kirjoitetun kielen perussäännöt ja soveltaa niitä kirjoittaessaan.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtii niiden merkityksiä ja osaa kuvailla eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.
T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin	S4	Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus	Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen.

T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta	S4	Kulttuuritietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla kulttuurin monimuotoisuutta ja perustella yhteiskunnan monikielisyyden merkitystä.
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			
T 11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyliä ja tapoja sekä oppimaan muilta	S5	Viestijäkuvan kehittyminen ja oman kielenoppimisen reflektointi	Viestijäkuvan kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilas tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa kielenoppijana ja osaa asettaa itselleen oppimistavoitteita.
T 12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla	S5	Eri tiedonalojen kielen havainnointi	Oppilas tunnistaa eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.
T 13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä	S5	Tiedonhankinta sekä oman työskentelyn suunnittelu, jäsentäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa etsiä tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä pystyy suunnittelemaan, jäsentämään ja arvioimaan työskentelyään itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.